

BUITEN

12^E JAARGANG N^O. 46.

ZATERDAG 16 NOVEMBER 1918.

Foto C. Stembergh.

DE DREEF TE OPHEMERT BIJ TIEL.

„Nee. Hij ging na het eten uit. Hij zei, dat hij iemand moest spreken. Zijn naam noemde hij niet. In de schemering kwam hij terug. Ik was op de veranda. Hij liep zooals anders — volkomen rechtop. Maar één hand hield hij tegen zijn zijde gedrukt. Hij ging mij zonder spreken voorbij. Ik volgde hem naar binnen. In de gang zei hij: men heeft op mij geschoten. Zeg het niemand anders dan Giddings! Toen zakte hij in mijn armen ineen. Sedert dat oogenblik heeft hij niet meer gesproken.”

Ambrose hoorde dit met gemengde gevoelens. Zijn hart bloedde voor Colina. Maar de wreede gedachte, dat de oude tyrannieke handelaar niet meer dan zijn verdiende loon had gekregen, kon hij niet van zich af zetten. Hij kalmeerde haar onhandig teeder.

„Waarom wil je het geheim houden?” vroeg hij na een poosje.

„Vader wenschte het,” zei Colina. „Wij zijn van meening, dat hij daarvoor een goede reden heeft gehad. De dokter vindt het het beste. Er zijn veel moeilijkheden met de inboorlingen geweest; velen van hen zijn kwaadgezind en oproerig. En wij blanken zijn zoo gering in aantal. Vader kon ze goed onder den duim houden. Ze hebben zoo'n ontzag voor hem; zij beschouwen hem bijna als onsterfelijk. Als ze hoorden, dat hij kwetsbaar is, wie weet wat er dan gebeuren zou.”

„Dat begrijp ik,” zei Ambrose grimmig.

„Dus niemand weet het, zelfs de bedienden niet. Ik heb alles verborgen. De man die het gedaan heeft zal er natuurlijk niet over praten.”

De te kalme stem brak plotseling tot een smartkreet. „O, Ambrose!”

Hij troostte haar zonder iets te zeggen.

„Het is zoo vreeselijk te denken, dat iemand hem zoo erg haatte,” zei de arme Colina. „Zoo onrechtvaardig! Hij behandelt hen als zijn kinderen. Hij is alleen in hun eigen belang streng voor hen.”

Ambrose verborg een grimlachje over deze partijdige beoordeeling van Gaviller.

„Hij ligt daar zoo bleek en stil,” vervolgde ze. „Mijn hart breekt bijna als ik er aan denk hoe ik met hem getwist heb en tegen zijn wenschen heb gehandeld. Als ik het goed kan maken door hem dag en nacht op te passen, dan zal ik het doen.”

Ambrose gevoelde eenig verzet in zich opkomen, doch hij zweeg. Hij begreep, dat het goed voor Colina was haar gemoed te kunnen uitstorten.

„O, goddank, dat ik jou heb!” fluisterde zij.

Zij hoorden den dokter komen en Colina trok zich van hem terug. Zij stelde de twee mannen aan elkaar voor.

„Meneer Doane is mijn vriend,” zei ze. „Hij behoort tot de onzen.”

De dokter begunstigde Ambrose met een blik van verbazing, alvorens de mededeeling, die hij uit hoofde van zijn beroep te doen had, uit te spreken. Ambrose aanschouwde dat type, dat op vele afgelegen nederzettingen gevonden wordt, een blanke van Gavillers's leeftijd, slordig gekleed en met een luimig intelligent gezicht, dat duidelijk sporen droeg van de verwoestingen, door een zwakken wil aangericht. Op het oogenblik, nu hij het gezicht van de heele verantwoordelijkheid voor een belangrijk geval op zijn schouders had, zag hij er ongeveer uit als de man, die hij had behooren te zijn.

Het was geen tijd voor gemeenplaatsen. „John is bij kennis,” zei hij. „Hij geeft blijk van een merkwaardig weerstandsvermogen. Er is geen aanleiding voor onmiddellijke ongerustheid. Hij wenscht een verklaring af te leggen. Ik heb gezegd, dat ik papier en potlood zou halen en kom daarom hier. Doch in een zaak van zooveel belang, vind ik, dat er nog een getuige behoort te zijn.”

„Ik zal gaan,” zei Colina.

Giddings schudde zijn hoofd. „Dat verbod je vader uitdrukkelijk,” zei hij. „Hij wenscht je te ontzien.”

Colina maakte een beweging van ongeduld, doch scheen te berusten. „Ga jij,” zei ze tegen Ambrose.

Giddings zag twijfelachtig maar zei niets.

„Ik vrees dat het gezicht van mij —” begon Ambrose.

„Ik bedoel niet, dat je binnen moet gaan,” zei Colina. „Als je in de deuropening blijft staan, kan hij je niet zien.”

Ambrose knikte en ging met Giddings de kamer uit. „Wat voor een wond is het?” vroeg hij zacht.

„Door de linkerlong. Van het schot zal hij niet sterven. Doch ik weet niet, wat er zich nog kan ontwikkelen.”

Ambrose bleef aan de open deur van Gaviller's kamer staan. De ramen zagen uit op de rivier en een koele noord-westenwind waaide naar binnen. De hospitaalachtige kaalheid van de kamer getuigde van de eenvoudige smaak van den eigenaar. De kleine mooie voorwerpen, die hij zoo gaarne maakte, waren allen voor de kamers beneden. Het hoofdeinde van het bed stond naar de deur gericht. Op het hoofdkussen kon Ambrose het grijze hoofd zien, boven op een weinig kaal.

Nadat Giddings zijn patiënt's pols had opgenomen, ging hij naast het bed zitten met papier en potlood. „Ik ben klaar om op te schrijven wat je zegt,” zei hij.

De gewonde zei met zwakke, doch verwonderlijk heldere stem: „U begrijpt, dat dit niet mag worden gebruikt tenzij het ergste mij overkomt.”

Giddings knikte.

„Je moet me je woord geven, dat geen stappen tegen den man gedaan zullen worden, tenzij ik sterf. Ik wil niet sterven. Als ik weer op de been ben, zal ik die zaak met hem opknappen.”

„Ik beloof het,” zei Giddings.

Na een korte pauze zei Gaviller: „Er werd op me geschoten door den inboorling genaamd Sandy Selkirk.”

Ambrose schrok. Er ging hem een licht op.

Gaviller vervolgde: „Verleden winter ving hij een zwarten vos, welken hij hardnekkig geweigerd heeft me te geven. Alleen uit stijfhoofdigheid liet hij liever zijn familie verhongeren. Gisteren vertelde Strange mij, dat hij Selkirk in staat achtte de vacht te verkoopen aan Ambrose Doane, den vrijhandelaar, die in de buurt van het fort rondzwerft.”

Giddings wierp een verschrikten blik naar de deur.

„Strange zei, dat het nieuws misschien langs de rivier Doane bereikt had en dat deze daarom gekomen was. Daarom ging ik gisteravond naar Selkirk's shack om de vacht te halen. Ik beschouw ze als de mijne omdat Selkirk de Maatschappij meer dan haar waarde schuldig is. Elke poging om ze elders te verkoopen zou gelijk staan met mij bestelen. Selkirk weigerde ze af te staan en ik nam ze. Hij schoot van achteren op me. Er waren geen andere getuigen dan zijn familie. Dat is alles wat ik wilde zeggen.”

„Ik heb het,” mompelde Giddings.

Het grijze hoofd rolde ongeduldig op het hoofdkussen. „Giddings, laat die huid niet verdwijnen. Ik vertrouw op je. Wees flink en houd het geheim.”

„Ik zal mijn best doen,” zei de dokter.

Hij ging naar de deur, schijnbaar om ze te sluiten, met een verschrikt gezicht. „Ik wist niet wat er komen zou,” fluisterde hij.

Ambrose knikte geruststellend, waarmee hij te kennen wilde geven, dat niets wat hij gehoord had, zijn gedragslijn kon wijzigen.

Giddings sloot de deur en Ambrose ging naar beneden met een hart, dat bij elken stap dieper zonk. Wat hij in het eerst kalm genoeg had beschouwd als Gavillers's tragedie, had thans zeer veel kans tragisch voor hemzelf te worden. Pogingen om Colina buiten de zaak te houden waren nutteloos.

„Ik moet het weten!” riep ze hartstochtelijk. „Ik ben hier nu het hoofd. Ik moet weten hoe wij er allen vóór staan.”

Ambrose vertelde het haar. Om haar te ontzien liet hij het hardste van het verhaal weg. Dit deed zijn eigen zaak later geen goed.

„O, die ellendeling!” zei Colina met op elkaar geklemde tanden. „Ik ken hem. Een kleine sluipende schurk! Juist een om van achteren te schieten. Dat we hem moeten laten gaan is het ergste.”

Ambrose zweeg.

„We moeten de vacht hebben,” vervolgde zij levendig. „Giddings kan niet met de inboorlingen omgaan. Doe jij dat voor mij.”

„Het is te laat,” zei Ambrose grimmig. „Hij is er al mee weg.”

„Weg!” riep ze uit, met opgetrokken wenkbrauwen. „Hoe weet je dat?”

„Bij het aanbreken van den dag kwam hij bij mijn kamp,” antwoordde Ambrose. Door eerlijkheid gedreven voegde hij er, met iets uitdagends in zijn stem, bij: „Ik heb hem mijn kano gegeven.”

Colina deinsde terug. „Je hebt hem helpen ontvluchten!” riep ze.

„Ik wist niet wat er gebeurd was,” zei hij verontwaardigd.

„Natuurlijk niet” zei Colina met vlug berouw. Maar ze keerde niet naar hem terug. Spoedig betrok haar gezicht weer; ze begon sneller adem te halen. „Je hebt de vacht gezien. Je moet met hem gesproken hebben. Je hebt zijn zijde gekozen tegen vader.”

Ambrose had niets te antwoorden. Hij had hardop kunnen kreunen in zijn machteloosheid om de catastrofe af te wenden, welke hij zag komen. Het was alsof een vreeselijke zwarte gestalte zich tusschen hem en Colina had geplaatst.

Ook Colina was er zich van bewust. Gedurende eenige seconden, welke een eeuwigheid schenen, staarden zij elkaar met ontzetting aan. Geen van beide durfde zijn gedachten uit te spreken.

Eindelijk trachtte Colina het afzichtelijk spook weg te krijgen. „O, we moeten nu niet twisten!” zei ze met bevende stem.

„Kan de man niet ingehaald en de vacht hem afgenomen worden?”

„Mogelijk,” gaf Ambrose toe. „Maar ik zou het niet raden.” Colina was opnieuw beleedigd en had moeite haar boosheid te bedwingen.

„Laat ik het je uitleggen,” zei Ambrose. „Ik stemde toe de vacht van hem te nemen, doch onder voorwaarde dat hij van den prijs zijn geheele schuld aan meneer Gaviller zou betalen. Zijn kalmte liet hem plotseling in den steek. „Colina,” barstte hij smeekend uit, „hij was meer dan tweemaal zooveel waard als je vader bood. Dat was de zaak. Wat betekent een vacht voor ons? Ik geef mijn woord, dat ik den prijs, dien de vacht ons opbrengt, aan je vader zal overmaken. Is dat niet voldoende?”

„Spreek er niet meer over,” zei Colina pijnlijk. „Je hebt gelijk, we moeten over een zaak als deze niet twisten.”

Een ellendige gedwongenheid kwam tusschen hen. Voor het oogenblik was de catastrofe afgewend, doch beiden gevoelden, dat het slechts voor een oogenblik was. Ze hadden elkaar niets te zeggen.

Ten laatste ging Colina naar de deur. „Ik moet even zien of er boven iets noodig is,” zei ze. „Wacht hier maar op me.”

(Vervolg op blz. 551 van dit nummer).

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE DREEF TE OFHEMERT BIJ TIEL, ILLUSTRATIE . . .	BLZ. 541
DE PELSJAGERS, DOOR HULBERT FOOTNER (II) . . .	BLZ. 542, 551
HET KASTEEL BETHLEHEM, DOOR A. J. A. FLAMENT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 544—549
HET KIND, UIT HET RUSSISCH, DOOR PETROWITSCH, . . .	BLZ. 545
OUDE RIJMPJES, DOOR G. DE GRAAF	548
CYPRIPEDIUM FAIRIEANUM, DOOR E. TH. W., GEÏLL.	550
WREEDHEID, DOOR G.	550
DE HAVEN VAN HET DOOR DE ITALIANEN BEZETTE STAD TRIËST, EN HET CANAL GRANDE, ILLUSTRATIES	551
HET HUIS TE AMERONGEN, WAAR WILHELM VAN HOHEN- ZOLLERN, VOORMALIG DUITSCH KEIZER, VOORLOOPIG VERBLIJFT. ILLUSTRATIE	552
„BUITEN” EN DE WERELDGEBEURTENISSEN	552

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken betoefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een aaverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 25 cts.

DE PELSJAGERS.

(II) EEN VERHAAL UIT ATHABASCA
DOOR HULBERT FOOTNER.

TOEN zag hij een kleine maar allertreurigste optocht; ze waren schraal, haveloos, weezinwekkend vuil en bijna idioot van vrees.

Eerst kwam de moeder, de travestie van een vrouw met alleen nog iets menselijks in haar tragische verschrikte oogen. Een jongen van ongeveer zestien jaar, met een leelijk en misvormd hoofd, volgde haar; hij droeg een baby in een doek op zijn rug. Twee bange in vodden gekleede kleine meisjes kwamen achteraan. Zij sleepten hun armzalig bezit mee: eenige vodderige beddegoederen en kleeren, wat vallen en sneeuwschoenen, en kookgereedschap. Het kleinste meisje droeg een heilige prent in een kleurige lijst.

Ambrose's hart kromp ineen op het gezicht van zooveel ellende. Hij stooft op tegen Alexander. „Goede God! Wat verkeerden ze in een toestand. Wat scheelt je, dat je ze niet beter onderhoudt? Je hebt niet het recht te trouwen en kinderen te hebben.”

Ze schenen het medelijden te voelen, dat zijn boosheid opwekte en waren niet bang. Ze gingen in een rij voor hem staan, als een stom beroep op zijn hulp. Hun vertrouwen in zijn vermogen om hen te redden was onvoorwaardelijk. Dat maakte het hem onmogelijk om te weigeren.

„Hier!” zei hij ruw. „Neem mijn kano. Ik zal wel een andere van Grampierre zien te krijgen. Als je werkt kun je Moultrie in zes dagen bereiken. Dan heb je vijf pond bloem per dag, genoeg om in leven te blijven.”

Het woord „kano” electriseerde Alexander. Zonder naar Ambrose te zien, rende hij naar het vaartuig en, een eindje het water instappende, schommelde hij het heen en weer om zich te overtuigen, dat er geen lekken in waren. Toen wendde hij zich tot zijn familie en gebod iets in het Cree, waarop zij hun pakken in de boot wierpen.

Ambrose was aan de ondankbaarheid van de lagere inboorlingen gewoon. Zij zijn gelijk kinderen, die alles van den blanke verwachten en als iets van zelfsprekends alles aannemen, wat ze kunnen krijgen. Toch was hij eenigszins verbluft door de buitengewone haast die de familie had. Het kwam hem voor, dat er iets meer in hun wanhopig verlangen om weg te komen school, dan met het verhaal van Alexander te verklaren was. Doch nu hij zijn woord gegeven had, wilde hij niets herroepen. Van den vader tot aan de baby, drukten hun gezichten zulk een verlichting en hoop uit, dat

hij niet den moed had hen te berispen. Alexander kwam bij hem om het voedsel en hij overhandigde hem alles wat hij had.

„Wacht!” zei hij. „Ik zal je een brief voor Peter Minot geven.” „Hemel!” zei hij in zichzelf. „Peter zal mij ook niet dankbaar zijn, dat ik hem dit vrachtje stuur.”

Op een blad uit zijn notitieboekje krabbelde hij een paar verklaerende regels voor zijn compagnon.

„Je begrijpt, dat je alles wat je Gaviller schuldig bent, moet betalen van hetgeen je voor den vos krijgt,” zei hij tegen Alexander.

Alexander knikte onverschillig — dol verlangend om weg te komen.

Toen Alexander's vrouw op het punt stond om in de kano te stappen, bleef zij even op de steenen staan en zag naar Ambrose; zij kon haar aandoening niet verbergen. Haar oogen waren medelijdenwekkend als die van een gewond dier. Zij hief haar handen op in wanhoop over haar machteloosheid om te spreken. Het scheen dat ze dankbaar was. Als bij plotselinge ingeving greep ze Ambrose's hand en drukte die hartstochtelijk tegen haar lippen. De blanke deinsde verbaasd en beschaamd terug. Alexander schonk er niet de minste aandacht aan.

In minder dan tien minuten nadat Ambrose hun deesot gegeven had, stak de familie van wal, op reis naar een ander land. Vader en zoon roeiden alsof de duivel hen op de hielen zat.

„t Zal mij verwonderen of ik goed gedaan heb,” peinsde Ambrose.

* * *

De Selkirks waren nog niet lang verdwenen, toen Ambrose weer bezoek kreeg. Ditmaal was het een norsche jonge inboorling, die, zonder te groeten, hem een briefje overhandigde en naar het Fort terugreed. Ambrose's hart klopte sneller toen hij het opschrift las. Men behoefde hem niet te zeggen wie dit geschreven had. Doch de inhoud was anders dan hij verwacht had.

„Liefste, Kom dadelijk bij me. Kom rechtstreeks naar het huis. Ik verkeer in groote verlegenheid.

Colina.”

HOOFDSTUK VIII.

DE TWIST.

Ambrose haastte zich naar Gaviller's huis met een ongerust hart en ontmoette Gordon Strange, toen hij den hoek omsloeg van het magazijn der Maatschappij. De halfbloed stond aan de deur. Klaarblijkelijk voedde hij geen wrok, want zijn gezicht helderde op als op het gezicht van een ouden vriend.

„Wel!” zei hij. „Dus U komt ons toch opzoeken.”

Ambrose voelde de oude neiging opkomen om hem op zijn vriendelijk gezicht te slaan. Met meer omzichtigheid dan bij de vorige gelegenheid gaf hij echter een vriendelijk antwoord.

„Hebt U 't gehoord?” vroeg Strange met een uitdrukking van ernstige bezorgdheid.

Ambrose bedacht, dat Strange waarschijnlijk bekend was met de boodschap, welke hem gezonden was en vroeg voorzichtig: „Wat gehoord?”

„Meneer Gaviller is vannacht ziek geworden.”

„Wat scheelt hem?”

Strange haalde zijn schouders op. „Ik weet het niet precies. De dokter heeft het huis nog niet weer verlaten sedert hij gekomen is. Een beroerte, denk ik.”

„Ik zal naar het huis gaan en informeren,” zei Ambrose.

Hij ging verder, in zichzelf de opmerking makende dat Strange ditmaal niet veel uit hem gekregen had. De mededeeling van den halfbloed was hem een verlichting; hij had erger gevreesd. Het was ongetwijfeld hard voor Colina, doch hem zelf kon het niet zoo veel leed doen dat Gaviller ziek was geworden. Het halfbloedmeisje dat hem binnenliet had een verschrikte en geel gezicht. Blijkbaar was de ziekte ernstig. Zij leidde hem in de bibliotheek. Het aanzien en zelfs de geur van de kleine kamer haalde hem het toneel van twee dagen geleden voor den geest en deed zijn hart sneller kloppen.

Spoedig kwam Colina haastig binnen; zij sloot de deur achter zich. Zij was zeer bleek en had zwarte randen onder de oogen. Zij toonde de onnatuurlijke kalmte, welke een moedige vrouw weet te verkrijgen in gevallen van grooten nood. Haar oogen stonden treurig. Ze kwam dadelijk in zijn armen. Ze boog het hoofd, gaf even toe aan haar aandoening en schreide een oogenblik.

„O, het is zoo goed iemand te hebben op wien men kan steunen,” fluisterde zij.

„Je vader — wat heeft hij?” vroeg Ambrose.

De blik van haar oogen en haar erbarmelijk beven waarschuwde hem, dat hij iets ergers moest verwachten dan een verhaal van een ziekte.

Zij hief haar bleek gezicht op. „Ze hebben op vader geschoten gisteravond,” zei ze.

„Groote God!” riep Ambrose. „Wie?”

„Dat weten wij niet.”

„Hij is niet — hij is niet —” Ambrose's tong weigerde het vreeselijke woord uit te spreken.

Ze schudde haar hoofd. „Een gevaarlijke wond, maar niet bepaald doodelijk. We weten het nog niet.”

„Heb je geen idee wie het gedaan heeft?”

Colina deed haar best hem een samenhangend verslag van het gebeurde te geven. Het gezicht van haar onnatuurlijke kalmte en haar treurige oogen was hem onzegbaar pijnlijk.

Foto C. Steenbergh.

HET KASTEEL BETHLEHEM, UIT HET NOORDOOSTEN GEZIEN.

HET KASTEEL BETHLEHEM, voorheen Huis te Limmel (gem. Meerssen).

HET was in de middeleeuwen een versterkt kasteel, het huis van Limmel genoemd, een Valkenburgsch leen. In den strijd om Limburg, waarvan wij in ons artikel over het kasteel Wittem gesproken hebben, koos de heer van Valkenburg partij voor den graaf van Gelder en de hertog van Brabant was genoodzaakt het kasteel van „Limmale” te belegeren. De zanger van den slag van Woeringen, Jan Heelu, zegt van dit beleg, dat in September 1284 of 1283 plaats vond, het volgende:

Die ierste viande, die hi vant
Over Mase, dat was in 't lant
Van Valkenborch, want daer stont binnen
Eenen torre, dien dede hi winnen;
Want daer waeren binnen liede
Daer sinen heere af misciedde,
Dat wou die Hertog wreken,
Ende dede dien torre af breken.
Dit casteel wert met crachte
Door broec en de diepe grachte
Aen stormet en de toe geronnen
Alse eerlicke als ye wart gewonnen
Casteel, met scilde ende mit spere,
Want si deden sterc tegenwere
Die van binnen op den toren;
Nochtan bleef hi thant verloren;
Dese casteel hiet Limmale.

Dat is: De eerste vijand, dien hij vond (in het land van) Overmase, was in 't land van Valkenborch, want daarin stond een toren, dien hij deed veroveren, want daarbinnen waren (krijgs) lieden, van welke zijn leger te lijden had. Dit wilde de Hertog wreken en deed den toren afbreken. Het kasteel werd met kracht over de brug en diepe grachten bestormd en toen berend, zoo dapper, dat het werd een gewonnen kasteel, met schild en met speer, want zij die binnen in den toren waren boden sterken tegenweer. Nochtans werd hij op den duur verloren. Dit kasteel heette Limmale.

Tot 1312 is er niets van bekend en in dat jaar of daar omtrent was Johannes de Gheilekerke leenman en bezitter. Hij had het gekocht van Eustachius de Limmale.

1318 droeg Stassinus (Eustachius) het kasteel, dat zijn allodium of vrij eigen goed was, op aan den Hertog van Brabant en ontving het als leen terug. Misschien is Johannes de Gheilekerke bezitter geworden wegens verkoop door Stassinus na 1318? In of omtrent 1381 werd het verheven door Frambach van den Broecke of van Beeck, 1384 of daaromtrent door heer Mathijs van Kessel, in 1401 door dezen en Jan zoon van Adam van Tzievel, namens zijn vrouw; omstreeks 1402 door Jr. Adam van Haren voor zijn vrouw Elisabeth van Bunde.

In 1502—1512 kocht de Duitse Orde vele goederen te Limmel. In 1537 was het huis reeds in 't bezit der balie Biesen van de

Duitse orde, waarvan de hoofdzetel het kasteel oude Biesen te Bilsen (Belg. Limburg) was. In dat jaar toch, 9 Maart, werd het door Winand van Breyll, als landcommandeur dier balie verheven en zoo vervolgens door de landcommandeurs tot aan de Fransche overheersching in 1795. Waar het jaar van verheffing van dit leen niet bekend is, zullen wij den tijd aangeven van 't bestuur der landcommandeurs. Jan van Ghoor 1556, Hendrik van Ruyschenberg van Setterich 1573, Gaspar Ulrich van Hoensbroeck commandeur te Gemert 1631 (zeker namens den landcommandeur Edmond Huyn graaf van Amsterraad), Godfried Huyn van Geleen 1657, Edmond Godfried baron van Bocholt (1657—1690), Hendrik van Wassenaer-Warmond (1690—1707), Damian Hugo baron von Schoenborn (1707—1743), Ferd. Damian Hendr. baron von Sickingen von Ebernburg (1743—1749), Leop. van Stienen (1749—1768), baron Frans Jan Nepomucenus Fidelis von Reisach 1785, deze was tevens Keizerlijk gezant te 's-Gravenhage).

Den 12 Juli 1797 werd het kasteel met toebehooren door de Fransche regeering als domein verkocht bij openbaren verkoop aan Franc. Jos. Montanier, „payeur général” der 25e militaire divisie te Luik, voor Joanna Cath. Willems, oud-religieuse der Franciscanessen te Peer (Belg. Limburg). In het procesverbaal van verkoop heet het: „un corps de ferme, appelée Bethléhem”. Montanier kocht het van deze religieuse en verkocht het 1803 aan Louis Ant. Béguin, „payeur” van dat departement. Deze betaalde het niet en in 1809 deed Montanier Béguin arresteren en zijn goederen verkoopen. Bonaventure Courtat was de kooper, die het in 1816 aan de familie Bettonville verkocht.

In de bijdrage over Jerusalem hebben wij reeds gezien, dat Bachiene het omstreeks 1777 ook Bethlehem noemt en den titel van hofstede geeft. In 1651 was Peter Dolmans pachter „van de hof Bethlehem”. Hij moest voor de 49 bunder akkerland 132 malder rogge betalen, voor de weiden en grasplaatsen, groot 24 bunder 385 Brab. gulden (1 gulden Brab. is ongeveer 86 cts), 15 stuiver 1 oort. Verder moest hij alle jaren op den Rijn een „wijnvaert” doen, dat is: Rijnwijn gaan halen voor de ridders der Duitse orde en een andere „corvé”, met Nieuwjaar 8 pond broodsuiker leveren en 1 pond kruidnagel, alle jaren met Paschen twee vette hamelen en twee vette lammeren, op St. Remijs (1 Oct.) de twee beste varkens leveren en het hooi van Limmel in de Biesen (te Bilsen) rijden, alles volgens pachtcedule van 12 Febr. 1650 *).

Tot na de 2e helft der 19e eeuw was de familie Bettonville eigenaar van het kasteel, dat in 1878 door den heer Amédé Stevens werd gekocht. Thans woont er een heer Regout, als eigenaar.

Het tegenwoordig kasteel is bijna geheel vernieuwd, doch in het Noord-Oosten ziet men een oude middeleeuwsche hoektoren met kleine vensters, zooals men in het Gothisch tijdperk vindt.

Ten Oosten ziet men de boerderij uit het begin der 16e eeuw

*) Publications... de Limbourg (1884) dl. XXI, 384—386.

Foto C. Steenberghe.

HET KASTEEL BETHLEHEM, UIT DE TUINEN GEZIEN.

met dichtgemetselde vensters (kruisvensters met de accolade-boog). Dit gedeelte is het schilderachtigste van 't heele kasteel. Die *geschilderde* ramen aan de Zuidzijde, tusschen de toren en den hoofdingang, vroeger de tiendschuur van de Deutsche Orde te Meerssen, doen treurig aan. De smalle toren, die boven het dak uitsteekt, is modern en een kopie van dien van 't kasteel Jerusalem. Vroeger stond er een toren met koepel in den vorm van een hoefijzer, die in de jaren 1830—'39 op order der militaire overheid is moeten weggebroken worden en door den heer Bettenville in den tegenwoordigen vorm herbouwd. In den ouden ronden toren vindt men een vertrek met een renaissance-schoorsteen en daarboven het later geschilderde wapen van den landcommandeur, Hendrik baron van Wassenaar-Warmond, van de uitgestorven katholieke tak dier familie, die aan 't kapittel van St. Servaas te Maastricht in de 18e eeuw ook twee hoogproosten schonk waarvan een de laatste was.

Dit wapen is gevierendeeld: 1 en 4: in een veld van zilver een (gelijkarmig) breed-armig verkort kruis van sabel, gezoomd van zilver, beladen met een gelelied kruis van goud, 2 en 3 weer gevierendeeld: 1 en 4 in keel 3 zilveren wassenaren (halve manen), 2 en 3 in zilver, een faas of dwarsbalk van azuur, hartschild in azuur een kruis van zilver; schildhouders: een griffioen met den staart tusschen de achterpooten en een leeuw, beiden van goud met roode tongen; het schild gedekt door een kroon met 2 fleurons, tusschen 3 waaivormige versierselen. Onder het wapen staat HIC ME DE CORAVIT (Deze heeft mij versierd). gevende 't jaartal 1707, tevens het sterfjaar van den landcommandeur.

Hier ziet men dus 't *oude* wapen der Wassenaeren, dat ons herinnert aan Vondels beroemd gedicht op den zeeheld van Wassenaar-Obdam.

De zilvren maan in 't roode veld
Het zilvren kruis in 't blauwe meldt
Het burggraafschap der Wassenaeren.

A. J. A. FLAMENT.

HET KIND.

GIJ kent zeker zelf wel het gevoel, wanneer de bedienden opzettelijk den heelen dag vrij krijgen, de hoorn van de telefoon afgehangen wordt, iedereen van te voren gewaarschuwd is, dat ge de stad uit zijt, en gij zelf opgewonden door de kamer loopt, alles op de tafel in een schilderachtige wanorde brengt, voor de tiende keer de bloemen van de vensterbank naar de étagère, van de étagère op de punt van de kachel verplaatst en ze daar vandaan opnieuw naar de vensterbank draagt, tot dat de hangklok in de eetkamer acht uur slaat. Zoo aanstonds zal Natascha komen.

Misschien heet zij zelfs niet eens Natascha, maar Lize, dat komt er echter niet op aan. Er moet een wezentje komen, dat ruikt naar een bekend parfum, en met haar, waaraan de druppels van de smeltende sneeuw hangen. Dat wezentje zal onzin babbelen, boos worden, dan weer zulke lieve woordjes spreken dat

de ziel er van glimlacht en uw hoofd er twee heele dagen zalig van duizelt.

Ofschoon van negen uur 's ochtends af op dit oogenblik voorbereid, zal ieder van ons toch alle logica en consequentie vergeten, als hij plotseling in de gang een schel aarzelend hoort overgaan.

Maar juist op zoo'n oogenblik belde Soeganow. Toen ik de deur opende, zag ik twee paar vroolijke, levendige oogen op mij gericht, die van Soeganow en die van zijn vrouw, welke laatste een soort pak watten in de armen hield.

Ik begreep, dat er iets gewichtigs, maar ook iets onafwendbaars ging gebeuren.

Soeganow wist, dat ik niet in staat was mij oprecht te verheugen bij de onverwachte komst van oude vrienden, en hij voorkwam dan ook elk van mijn woorden door de plechtige belofte:

„Wij zijn hier maar voor een oogenblikje.”

„Alsjeblieft, alsjeblieft,” glimlachte ik verslagen, „ik ben zeer verheugd... Doe uw goed af, Maria Pawlowna...”

Zij keek naar haar man en naar het pak watten, waaruit een paar kleine, half open oogen mij vol wantrouwen aanstaarden, en begon haar hoed af te zetten.

„Neen, neen, Moerotschka” — hield Soeganow haar tegen — „laten wij Saschka niet ophouden. Je weet zelf, hoe het gaat als je ongetrouwd bent.... Laten wij het achterlaten en weggaan....”

„Wat achterlaten?” vroeg ik angstig, „misschien willen jullie binnenkomen.... Waarom zouden wij eigenlijk in de gang blijven staan?....”

„Ja.... neen, dat is te zeggen.... Wees mijn vriend, help mij....”

„Maar God, Soeganow,” barstte ik met heimelijke hoop los, „waarom heb je mij dan niet telefonisch.... Met genoeg, oude jongen. Ik ben nu juist goed bij kas....”

En met blijde haast tastte ik naar mijn portefeuille.

„Laat dat maar.... Dat is de zaak niet. Geld heb ik wel.... Maar zie je, kerel, ik moet met haar naar een bruiloft gaan....”

„Ga je gang, Soeganow,” raadde ik hem aan, de hoop niet verliezend, „ik mag deze plechtigheid wel. Het is nog eens iets vroolijks....”

„Het zijn kennissen.... En bovendien wonen zij hier dicht bij.... Jij had zelfs ook kunnen meegaan....”

„Ik heb geen zin, Soeganow....”

„Dat zeg ik ook maar bij wijze van spreken.... Zie je, wij gingen dus met onze Zinka....”

„Welke Zinka?”

Soeganow wees op het pak watten, dat zich in de handen van zijn vrouw bewoog.

„Met haar, zie je.... Wij naderden je huis, toen zij opeens zei....”

„Zinka?” vroeg ik voorzichtig, een poging aanwendende om de leeftijd van de nakomelinge der Soeganows te weten te komen.

„Zinka! Zij zal eens wat zeggen! Zij is nog heel klein.... Zie eens, haar oogjes.... Oe-oe-oe-oe- Kijk, kijk, ze strekt haar armpjes naar je uit.... In één woord, wij besloten,” zeide hij, na even nagedacht te hebben, „laten wij maar naar Saschka gaan, hij is een beste kerel....”

„Ach, hij houdt zoo verbaasd veel van u,” bevestigde mevrouw Soeganow coquetteerend, — „ik zou er zelfs jaloersch van worden....”

„Nu, wat valt daartegen te zeggen,” weerde Soeganow verlegen af — „wij zijn oude vrienden.... Ik heb hem ook meermalen geholpen — en zoo besloten wij: laten wij naar Saschka gaan, en hem vragen, of hij Zinka anderhalf uur bij zich zou willen houden, en wij zullen snel.... Wij zullen alleen even feliciteeren en dadelijk terugkomen.... Misschien presenteert hij ons nog een glas thee....”

Waarschijnlijk wekte de uitdrukking van mijn gezicht medelijden op, want Soeganow klopte mij toegevend op den schouder en voegde mij lachend toe:

„Wees maar niet bang — Zinka is een aardige meid, zij huilt bijna niet.... Wen er maar vast aan, je zult zelf kinderen krijgen....”

„U legt haar eenvoudig op het bed,” zeide mevrouw Soeganow op kalmeerende toon, „en laat haar maar liggen.... Als zij begint te huilen, geef haar dan wat melk.... Heb je het fleschje bij je?”

„Ja, ja.... Ik ben niet als jij, lieveling, ik vergeet het niet.... Hier, vriend.”

Hij haalde een fleschje met een gele speen uit zijn zak en stopte het mij in de hand. „Zie je,” zeide ik met een zachte trilling in mijn stem, voelende, dat de weigering van Zinka mij de vriendschap van Soeganow zou kosten, „ik heb mij nog nooit met kinderen....”

„Neen, zegt u maar niets,” begon mevrouw Soeganow, „er is iets in u.... U is zeker zeer goedhartig van natuur.... Ik geloof, dat ik aan niemand anders ook maar voor één oogenblik mijn kind zou toevertrouwen.”

„Maak je compliment,” lachte Soeganow, „een moeder, kerel, zal werkelijk haar kind niet aan iedereen afgeven....”

„Zinka, ga naar oom. Het is een beste oom.” Zinka keek mij eens aan en begon toen te huilen.

„Huil niet, kindje.... Heeft u een petroleumstel?”

„Ik?.... Ik geloof het wel.... In de keuken....”

„Als Zinka gaat huilen, geef haar dan geen koude melk.... Zet het fleschje op het petroleumstel....”

„Ik zal het doen,” antwoordde ik dof, „maar ik kan het toestel niet aansteken. En ook kan ik het kind laten vallen. Ik heb in mijn leven al drie kinderen laten vallen.”

„Onzin, wees niet bang, kerel, dat zal je met haar niet gebeuren. Het is een rustig kind. Houd de melk maar twee minuten op het vuur....”

„Ik heb daar wat taart, misschien mag zij er een stukje van....”

„Daar heb je nu die vrijgezellen,” riep Soeganow in verrukking uit, „net kinderen! Het kind is nog geen acht maanden oud en hij wil het taart geven!”

„En ik heb het toch eens aan eentje gegeven.... Het was nog geen twee maanden, en ik gaf het een groot stuk. Met smaak at het 't op — en daarna is het gestorven.”

„Kom, onzin.... Maar weet je, als zij niet slapen wil, neem dan iets blinkends.... Je hebt wel een horloge, een manchetknoop of een lampekop.... Schud dat even voor Zinka heen en weer, en dan zal zij....”

„Ik heb nog een revolver.... Misschien zou ik daar mee eenige keeren in de lucht kunnen schieten.... Of ik kan met mijn hoofd tegen den muur slaan....”

Waarschijnlijk deelde ook Zinka de meening, die meermalen door mijn vijanden over mij geuit was, dat mijn uiterlijk geen vertrouwen inboezemt. Toen haar gelukkige ouders vertrokken waren en ik reeds vijf minuten bezig was haar naar bed te brengen, schreeuwde zij met zulk een wanhopigen en onafgebroken angst, alsof ik haar de beenen, die krampachtig over het dek sloegen, van het lijf trok.

In de keuken brandde reeds het petroleumstel, misschien was het wel geen toestand van branden, maar in ieder geval kon men aan de scherpe reuk van roet, die zich langzaam over alle kamers verspreidde, vermoeden, dat ik het petroleumstel aangestoken had.

Mij de raad van Soeganow herinnerende, nam ik een bronzen aschbak en begon deze te zwaaien voor de verbijsterde Zinka,

die eerst zweeg van louter verbazing, maar, mij blijkbaar verdenkend van den wensch haar met dit schitterend voorwerp te slaan, begon zij even later nog luider te schreeuwen. Ik herinnerde mij, dat handige kindermeisjes in zulke gevallen de kinderen kalmeeren met zingen.

Meer vertrouwend op het gelukkige toeval dan op mijn muzikaal talent, liep ik razend door de kamer en zong weemoedig:

A-a-a-a-a-a-a-a-a....
Het eenvoudige liedje, dat zich met het geluid van mijn voetstappen en met Zinka's geschreeuw vermengde, temperde een weinig het gevoel van verwachting, dat mij dwong naar ieder geluid te luisteren.

„Zij zal niet komen,” flitste het pijnlijk door mijn brein. En ik stel mij reeds voor, hoe Zjenja nu met iemand in den schouwburg zit, zeker met Parkow, naar het publiek kijkt, en met innerlijken spot er aan denkt, hoe ik, de bedrogen idioot, bij de klok haar komst zit af te wachten.

Pardon, juffrouw. Met zoo iemand heeft u niet te doen. Nu ja, u is me zeer sympathiek, natuurlijk, het zou mij zeer aangenaam geweest zijn, als u gekomen waart.... Natuurlijk, den heelen avond met u door te brengen, u naar huis te begeleiden.... Maar misschien is zij wat laat, thuis wat opgehouden....

Er wordt gebeld....
De verschrikte Zinka zwaaide zenuwachtig met haar handjes en klemde zich vast aan het kussen.

-A-a-a.... barstte ik hulpeloos uit.... A-a-a.... Ik zal dadelijk, ik zal dadelijk.... Ik zal alleen maar openmaken.... A-a-a.... Zwijg, stuk vee.... Mijn God, ik zal haar hoofd nog stuk slaan....

„Je hebt zeker niet eerder kunnen komen?” vroeg ik, mij inhoudend, aan Zjenja, haar bont van haar aannemend, en ik voelde,

dat mijn geheele ziel werd vervuld van een zingende vreugde omdat zij gekomen was, omdat ik haar oneindig lieve nabijheid voelde, — „maar ik wacht....”

„Kom wees maar niet boos....”

Mijn God....
Katja glimlacht toch ook zoo en Ksenja Nikolajewna, en Sonja.... Maar waarom kalmeeren deze glimlachende oogen mij opeens zoo en voel ik mij zoo zalig..

„Neen, ik zal je nog eens kussen... Dit lieve handje....”

„Wat is het hier heerlijk, Schoera.. Ik houd van deze kamer.”

„Werkelijk? Ga

zitten, Zjenja.... Als je wist hoe....”

Zjenja ging naar de étagère, schudde even de bloemen heen en weer en keek mij daarna aan.

„Waarom ruikt het hier zoo bitter, Schoera?”

„Dat is het petroleumstel,” antwoordde ik, hevig kleurend.

„Het petroleumstel?....”

„Ja.... Dat komt er niet op aan.... Het dienstmeisje heeft het aangestoken.... Zij laat het maar branden....”

„Zeg haar dan, dat zij het uitdoet.... Dit is geen lucht om in te ademen....”

„Zij is niet thuis”, viel ik uit, met moeite bedenkend, wat te zeggen, „sedert vanochtend is zij weg....”

„Wat, sedert vanochtend?” vroeg Zjenja met belangstelling, „dus sedert vanochtend brandt ook het petroleumstel?”

„Ja,” zeide ik met een zucht, „het is een oude dienstmeid, allesbehalve bij de hand....”

„Er was toch een jong dienstmeisje....”

„Dat heb ik weggedaan. Zij is naar haar dorp terug. Zij dronk....”

„Dronk zij werkelijk? En je was zoo tevreden over haar....”

„Ik zal het uitdoen....”

Onderwijl keek ik naar Zinka. Zij was tot kalmte gekomen en sloop, terwijl zij in haar slaap haar lippen vertrok.

Ik zuchtte verlicht en keek met afkeer naar haar.

„Slaap, slaap, stuk vee....”

Zoals bleek, was het petroleumstel niet makkelijk uit te blussen. Als men de eene pit uitdraaide, brandde de andere, en als men deze uitdeed, begon de andere te stoomen. Het was dus noodig het met water te begieten. Weliswaar verongelukte de melk van Zinka hierbij, maar het petroleumstel was uitgedoofd.

„Weer samen.... Het scheen mij, alsof wij den vorigen keer voor eeuwig scheidden.”

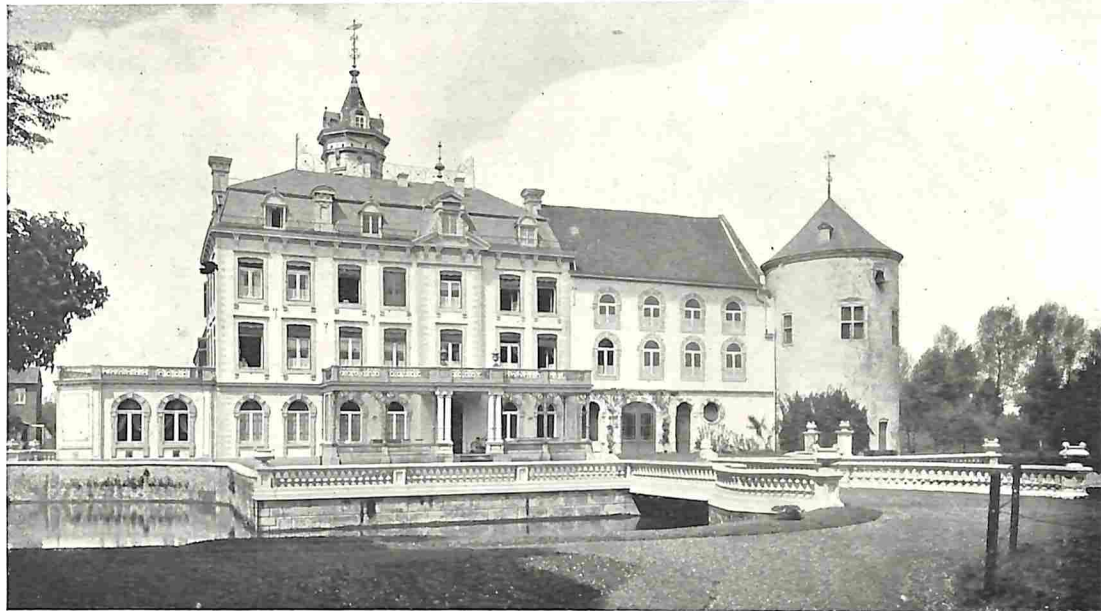

Foto C. Steenbergh.

HET KASTEEL BETHLEHEM, VOORZIJD.

„Lieve!ing...”
 „Je hebt zulk prachtig haar, Zjenja, zoo zacht, zoo zacht...”
 „Ja, haar... Maar daar hangt weer die vervelende Ardatowna aan den muur...”
 „Zjenetschka, dat is toch maar een portret, een herinnering... Maar ik wil het wel wegnemen.”
 „Hieldt je veel van haar?”
 „Van Ardatowna? Wel neen... Kon ik soms...”

„En je hebt mij zelf verteld, dat je van haar een baby hadt...”
 „Zjenetschka, ik heb dat maar gelogen om je jalouzie op te wekken, op het geheele verleden, op alles, wat ooit...”

Zjenetschka keek mij teeder en droevig aan en in de hoeken van haar wimpers beefden tranen.
 „Je houdt zeker van het kind...”
 „Zjenetschka... Ik zweer je bij mijn eer, dat het niet waar is... ik heb je toch gezegd, dat het een leugen was...”

„Jullie mannen zijn allemaal...”
 „Zjenetschka...”

Ik boog mij tot haar over en kuste haar op het hoofd. Toen Zjenja vertrouwelijk haar hoofd op mijn schouder legde, mij omgevend met den geur van haar odeur, hoorde ik in de ingetreden stilte duidelijk een zwak, nauwelijks hoorbaar geluid in de naburige kamer en ik sprong snel van den divan op.

„Wat scheelt je?” vroeg Zjenja verschrikt.
 „Ik zal dadelijk, ik zal dadelijk,” mompelde ik, hijgend van angst, „daar is...”

„Wat is er?...”
 „De lampekap, de lampekap is gevallen,” gooide ik er uit, terwijl ik wegliep, „zij is gebroken...”

„Waarom heb ik dan niets gehoord?...”
 „Zij is zoo... zacht... onhoorbaar...”
 „Wat zacht?...”

„Van stof... ik zal dadelijk...”
 Op het oogenblik dat ik binnenkwam, hield Zinka haar mond open, juist van plan met een nieuwen aanval van aanhoudend geschreeuw te beginnen.

„Hou je mond!” schreeuwde ik dof, „hou je mond... Ik zal je doodslaan, deugniet...” Niet acht gevend op mijn waarschuwing, begon Zinka te huilen...

„Mijn God... Wat is er toch... Zwijg dan, zwijg... om Godswil, hou je mond...” Ik nam haar op den arm en begon met haar door de kamer te loopen.

„Met wie spreek je daar?” vroeg Zjenja angstig, terwijl zij de deur naderde.
 „Hier niet binnenkomen!” schreeuwde ik opgewonden... „ik zou...”

„Mag niet? Ik mag niet? Met wie spreek je daar toch?...”
 „Ach, zoo maar... Op mijn eerewoord, zoo maar... Met den hond... Hij is zoo klein... Hij is onder het bed gekropen... Ik jaag hem weg...”

„Moet ik dan alleen hier zitten?...”
 „Ik kom dadelijk, dadelijk... Slaap, slaap...”
 „Ik begrijp er niets van... Wil je mij daarmee in slaap maken?”

„Neen... op mijn eerewoord, ik doe het zoo maar... A-a-a... A-a-a...”

„Zing je daar voor den hond? Ik zit hier alleen, en jij hebt daar ergens een hondje vandaan gehaald...”

„Zjenetschka!...” riep ik met een stem vol smart, — „Zjenetschka... Ik zal dadelijk...”

„Is er iets met je gebeurd... Schoera — Schoera...”

Toen Zjenja de deur opende, zat ik met Zinka in de armen en sloeg in stomme vertwijfeling met mijn vuist op het kussen.

„Een kind?” vroeg Zjenja, hijgend van opwindning.

„Een kind...” bevestigde ik bitter met het hoofd.
 „Dus...”

„Zjenetschka... De Soeganows hebben het achtergelaten... Zij zijn op een bruiloft...”

Zij antwoordde niets, maar bedekte slechts haar gelaat met de handen, en zich haastig omkeerend, snelde zij de kamer uit.

Het eenige, wat vrouwen gauw doen, is twisten. Zelfs diegene van haar, die de meeste zorg aan haar toilet besteedt, die gewend is haar hoed op te zetten

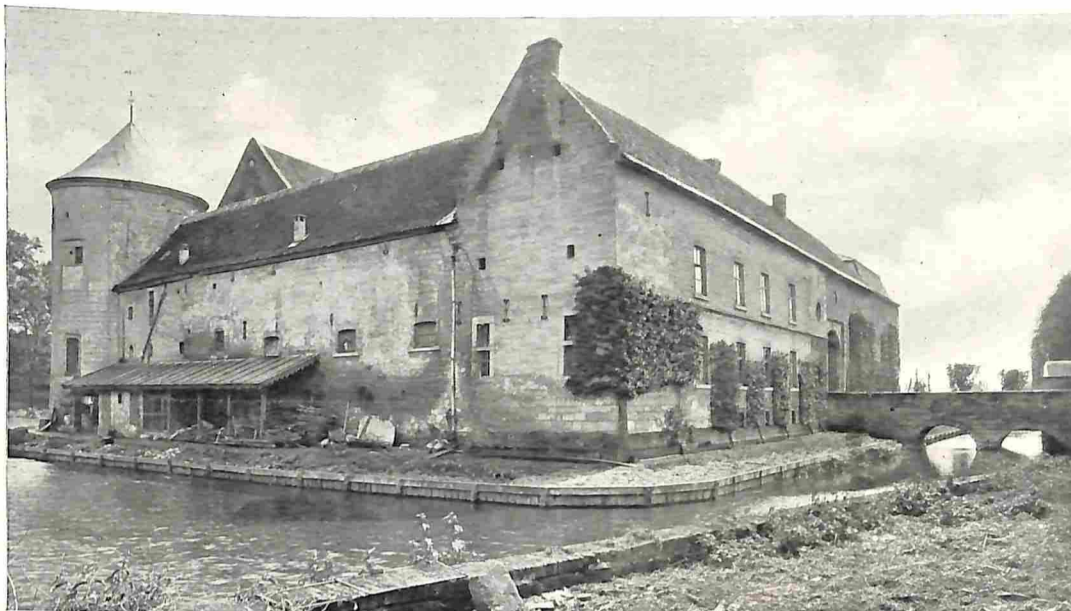

Foto C. Steenberg.

HET KASTEEL BETHLEHEM.

HET OUDE GEDEELTE, GEZIEN UIT HET NOORDWESTEN.

tot de spiegel er van beslaat, kleedt zich tijdens een twist met de snelheid van een goochelaar. Is het een wonder, dat, toen ik met de razend schreeuwende Zinka in de armen, de gang instormde, Zjenja reeds gekleed stond en, mij geen hand gevend, minachtend zeide:

„Adieu...”
 „Zjenetschka,” riep ik, de oogen vol tranen, „ik zal het je uitleggen... Het kind...”

„Ach, dat is niet noodig, niet noodig,” riep zij, in haar ziel blijkbaar iets tot zwijgen brengend, „vaarwel, vaarwel...”

En, met vasten greep de deur openend, ging zij heen.
 Misschien was het schadelijk voor het mij toevertrouwde kind, maar ik liep met Zinka de trap af, de oogen vol tranen, de zich verwijderende Zjenja begeleidend.

„Zjenja — Keer toch terug...”
 Blijkbaar was er iets in mijn stem, dat haar een oogenblik stil deed staan, maar dadelijk zwaaide zij met haar hand en ging verder.

Verslagen en terneergedrukt door dit alles, ging ik hulpeloos op de stoep zitten, achteloos Zinka naast mij leggend...

Ik weet niet hoe lang ik zoo zou hebben gezeten, indien niet naast mij de deur van een vreemd huis was geopend, waaruit na een kort, merkbaar stilzwijgen, een zekere stem zich tot mij wendde:

„Mijn hemel, wat scheelt u? U zult zoo het kind kou doen vatten. Het is zoo koud en het kind is naakt...”

Wezenloos keek ik naar de onbekende dame, die deze woorden sprak, hief Zinka op, en reikte haar het kind toe.
 „Neemt u haar maar...”

„Ik... uw kind?”
 „Neemt u haar of ik sta niet voor mij zelve in... Neemt u haar...”

„Wie bent u?”
 „Hierzoo... Hier woon ik... Al vijf jaar,” — ik wees haar

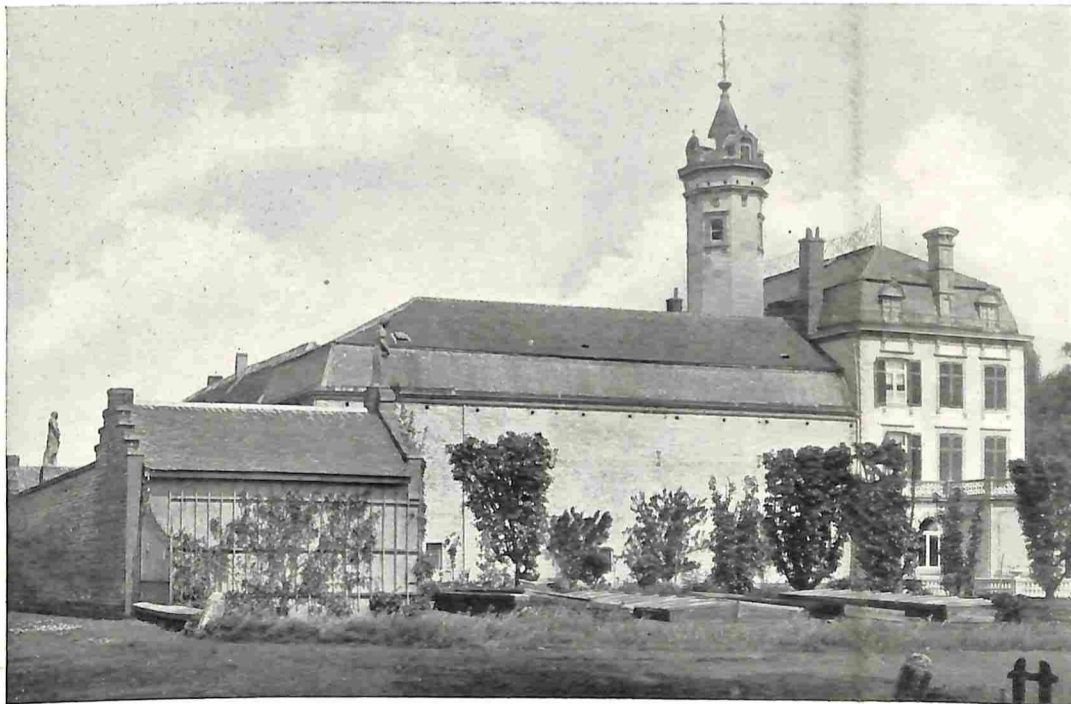

Foto C. Steenberg.

HET KASTEEL BETHLEHEM, GEZIEN UIT HET ZUIDWESTEN.

de deur van mijn woning, — „houd dit wicht even bij u... Ik zal over een uurtje aankomen...”

„Wat meedoogenloos,” siste de dame woedend, „geef haar maar... Kom bij mij, kleintje...”

„Over een uurtje kom ik terug, op mijn eerwoord...”

„Arme stakker... je bent koud, kindje...” Ik geloof, dat het onnoodig is uit te leggen, dat ik mijn jas greep en dadelijk Zjenja achterna snelde.

* * *
De vrede werd in de bioscoop gesloten. Toen ik opgewonden blij de deur van mijn woning opende, drong een vrouwelijk hysterisch gehuil tot mijn ooren door...

„Huil niet, huil niet, Moerotschka,” hoorde ik de opgewonden stem van Soeganow zeggen, „daar komt hij... Hij zal ons alles wel vertellen...”

Toen ik hun stemmen hoorde, verdween mijn vroolijke stemming opeens; direct vlamde een vijandig gevoel tegen deze menschen, die zulk een zeldzamen avond bedorven hadden, in mij op.

„Waar is ons kind?” vroeg Soeganow vijandig, terwijl hij op mij toeliep.

„Een stuk vee is uw kind!” barstte ik ruw uit, „ik zal het dadelijk wel vinden...”

„Waar heeft u ons kind gelaten?” schreeuwde mevrouw Soeganow hartverscheurend. „Geef het ons terug...”

„Loop naar de pomp met jullie kind... Ga mee...”

Ik greep Soeganow bij de hand, trok hem naar de trap, maar plotseling verstierf ik van angst: op het portaal waren vier woningen. In welke daarvan had ik Zinka gegeven?

Ik belde aan de eerste woning links aan. „Goedendag,” zeide ik kortaf, „heb ik aan u geen kind afgegeven?”

De student die de deur opende, keek mij vol verbazing aan, en zich omkeerend, riep hij:

„Mascha, hier wordt naar een kind gevraagd...”

„Hier zijn geen kinderen,” antwoordde ergens een stem. „Mischien is het de concierge voor den sleutel...”

„Mijn God,” steunde Soeganow, „wat heb je toch met ons kind gedaan?”

„Laten wij naar de volgende gaan,” onderbrak ik ruw, „wij zullen je schat vinden...”

De student, die de deur opende, greep zijn pet en ging ook de trap af.

„Wat is er... is het kind van u weggelopen...”

„Dat gaat u niets aan,” antwoordde ik somber. „Soeganow, bel hier maar aan...”

* * *
Mijn afscheid van de Soeganows, die hun kind van de medelijdende dame terugkregen, droeg geen blijvend vriendschappelijk karakter.

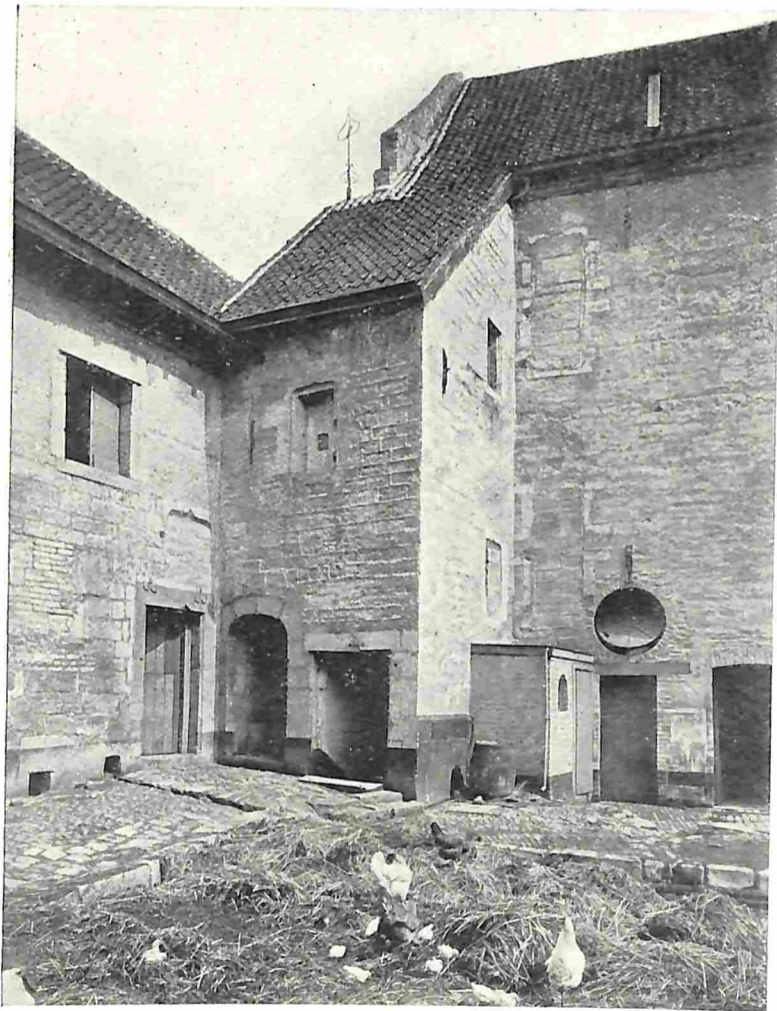

Foto C. Steenbergh.

HET KASTEEL BETHLEHEM.
OVERGEBLEVEN GEDEELTE VAN 'T VROEGERE SLOT; DE
GOTHISCHE RAMEN ZIJN DICHTGEMETSELD.

Ik begeleidde hen zelfs niet, maar gaf er de voorkeur aan, hun later een verklaring te geven.

Met Zjenja sprak ik zelden over dit geval.

Maar wanneer ik nu een klein roodachtig, bewegelijk stukje vleesch zie, dat de menschen teeder met liefkozende naampjes noemen, terwijl ze hun best doen het niet bestaande eigenschappen van verstand en schoonheid toe te schrijven, dan wordt het mij bang om het hart.

Uit het Russisch van PETROWITSCH.

OUDE RIJMPJES.

Er leven nog heel wat rijmpjes in den volksmond, welke nimmer opgeteekend werden en het zou jammer zijn als die verloren gingen. Ze kunnen op zijn minst bijdragen zijn, welke den volkszin voor het rijm aantoonen, zooals b.v. het dezer dagen gehoorde volksrijm uit Eemland:

Ik ben gegaan en slecht gevaren
Van Amersfoort naar Laren,
Want toen ik kwam in Baarn
Toen zaten mijn voeten vol blaren.
Ik kon niet verder voort
En moest nog terug naar Amersfoort.

Dit dateert zeer zeker uit den tijd, toen nog geen spoor- en tramwegen het verkeer vergemakkelijkten.

Daarnaast echter bieden de oude rijmpjes door afkomst en bij vergelijking voor den navorscher tal van interessante en belangwekkende bijzonderheden. Ze vertellen ons zoo vaak van oude volkszedes en gewoonten, hun oorsprong brengt ons vaak in het denkleven, dicht bij de zinnebeelden uit een zeer ver verleden. Ze dragen soms nog door de eeuwen een lichtschijs mede van wat eenmaal in breeder kring en helderder vormen levensvreugde gaf. En vooral ook, ze brengen ons in aanraking met het frissche, eenvoudige buitenleven, waaraan zoovele kolommen van dit weekblad zijn gewijd. We doen hier weer eens een greep uit onze aantekeningen om dit nader in het licht te stellen.

De oude gebruiken ter viering van de winterzonnwende uit den voor-Christelijken tijd werden verplaatst naar den Kerstdag.

Kerstavond werden in Twenthe stroobanden om de vruchtboomen gewikkeld en de boeren geloofden vast, dat dit den oogst in het komende jaar ten goede komen zou, den boomgaard zou behoeden voor de booze machten, welke misgewas veroorzaakten.

Op Kerstavond werden in sommige streken van Engeland de appelaars met appelwijn besprenkeld; dan danste heel de boerenfamilie om den boom en zong erbij:

Here 's to thee, old apple tree,
Whence thou may'st bud
And whence thou may'st blow
And whence thou may'st bear apples enow.
Hats full, caps full,
Bushel, bushel, sacks full,
And mij pockets full, too! Huzza!

Niet alleen verliefde jongelui denken voor elkander allerlei liefkozende namen uit, een oude jongeuffrouw weet zelfs voor haar veel vertroetelde mopshond evenzeer de gezelligste verkleinwoordjes in naampjes om te zetten. De liefde uit zich in koozende woorden en zoo is ook van ouders tot kind steed het lieve woord gegaan. Een middeleeuwsch Duitsch volksrijmpje zegt naar waarheid:

Daran merk, wem sein kind lieb sei,
Der gibt ihm namen mancherlei!

Buitenkinderen hebben overal de gewoonte om de vliegende vogels of insecten na te roepen of wat toe te zingen. Eigenaardig is hoe het overgeleverde liedje in verschillende landen op elkander lijkt en dus op dezelfde begrippen wijst.

Klapperstorch, langbeen!
Bring uns doch ein kind heim?

staat naast: Ooievaar, pielepoot!
Breng een kindje op moeders schoot?

Een Engelsch kind zet een lievenheersbeestje op zijn hand en zingt tot het kevertje vliegen gaat:

Lady bird, fly away home,
Your house is afire
Your child'ren will burn,
All but one, Mary Ann enz.

Een Texelsche broekeman, die een kraai ziet vliegen, meent zijn aangeboren afkeer van dit zwarte gedierte te moeten luchten in het opgezongen lied:

Kraai, kraai, vettige dier.
Wat doe je hier?
Je kindertjes liggen te graaien, (schreien)
Wittebrood met melk
Dat lusten alle kraaien!

De morgenstond heeft goud in den mond, wie jong is moet vroeg opstaan om zijn deel van het goud te veroveren in vlijtigen arbeid. Dan zal een welverdiende rust op den ouden dag zijn deel mogen zijn.

Deze wijsheid vinden we neergelegd in het oude Engelsche rijmpje:

Them as would thrive
Mun rise at five,
Them as ha' thriven
May bide till seven.

Wat konden de uithangborden voorheen toch aardige versjes dragen, wat een pittige symboliek soms op uithangteekens en gevelsteen! De zinnebeeldige voorstelling van den pelikaan, welke zijn hartebloed als voedsel voor zijn jongen zou geven, trof men vaak aan als teeken der zelfopofferende liefde. Op een Avondmaalsbeker las men:

Ziet 's Heiland's Pelikaan, hij voedt
Zijn jongen met zijn eigen bloed.
Al moest hij 't zelv' besterven,
Als zij maar het leven erven.

Is er echter niet iets tekenends voor de groote plaats, welke het godsdienstige leven in onze vroegere maatschappij innam, dat een uithangbord onder de voorstelling van „In den Pelikaan” het volgende rijm droeg:

Glorie en vrede soet
Hebben de Engelen gezongen,
Uit reine liefde met zijn bloed
Spijst de Pelicaan zijn jongen.

Een aardige gewoonte vinden we over onze oostgrenzen bij de Zondagsuitgangen op den eersten, mooien Meischen feestdag gehuldigd om allen „ein Sträuschen,” een groen of bloeiend takje, op hoed of jaspand te dragen.

De groene meitak speelt daar een groote rol in de Paaschgebruiken, de groene meien zet men langs den weg bij voorjaarsprocessies en wie geen groene tak in huis heeft als de Mei in 't land is of te oud werd om er zelf een te gaan halen, krijgt er door de dorpskinderen een thuisgebracht. Dat triomfantelijke slepen en sjouwen van kinderen met een goudgroenen berketak, als de lucht is vol voorjaarsweelde onder een blauwe zonnelucht vinden we allerliefst. Ze dragen een stuk van het voorjaar bij de oudjes binnen en zeggen er bij naar ouden trant:

Guten Tag in 's Haus,
Hier bringen wir den Mai ins Haus.
Wir haben heute Maie,
Der giebt uns unsre Weihe!

Het is ons wel eens gebeurd, dat een oude Zigeunerin aanbod uit de lijnen der hand onze toekomst te voorspellen en we moeten zeggen, dat er iets zeer geheimzinnigs, bijna angstwekkends was in haar gebaar en oogenglinstering bij haar orakelspreuken. Zigeuners hadden vanouds om hun vreemden aard de volle aandacht der bevolking van landelijke gewesten. Waarzeggen was een hunner manieren om zonder arbeid aan den kost te komen en hun avontuurlijk zwerversleven te kunnen leiden. Een oud Fransch rijm zegt reeds van hen:

Ne voila pas de braves messagers,
Qui vont errants par pays étrangers,
Ces pauvres gueus, pleins de bons adventures,
Ne portent rien que des choses futures.

Een van de middelen, welke een kans bieden om uitgeleende boeken terug te krijgen is er eenige malen op schut- en titelblad zijn handtekening of boekmerk in te zetten. Dat herinnert aan den eigenaar in voorkomende gevallen, want het teruggeven wordt maar al te vaak vergeten.

In Schwaben en Thüringen plaatst men vanouds bij de naamteekening dit rijm:

Dieses Buch, das ist mir lieb,
Der es stiehlt, der ist ein Dieb,
Sei er Reiter oder knecht
So steht ihm der Galgen recht.

Eigenaardig is, dat we ook in Gelderland ongeveer dezelfde vermanende bedreiging op een schutblad gezien hebben, welke luidde:

Dit boek is me lief,
Die 't steelt is een dief,
Die 't vindt bringe 't weerom,
Die 't wegmaakt moet 't betalen
Anders zal de duvel hem halen!

Half Mei kan men al zulke heerlijk warme, zonnige dagen genieten, doch de nachten zijn soms nog bitter koud. De Zuid-Hollandsche boeren, die al zeer vroeg in den morgen op hun open kaasbrieken gezeten ter markt rijden, zitten dan tot den neus toe in de dikste bokjassen gedoken, wat ge overdag in de lieve meizon niet gelooven zoudt. Op 11, 12 en 13 Mei, volgens den heiligenkalender aan St. Mamertus, Servatius en Pancratius gewijd, zouden de koudste meinachten vallen. Men noemt dit drietal dan ook de IJsheiligen, hoewel hun gedenkdagen in 't midden van Mei vallen.

HET KASTEEL BETHLEHEM.
OUDE SCHOUW UIT DE ZEVENTIENDE EEUW.

Deze volksmeening is algemeen verspreid in West-Europa. De Duitschers toch zeggen:

Des Maies Mitte
Hat für den Winter noch eine Hütte!

terwijl een Fransche boerenweerspreuk luidt:

Quand le buisson blanc (de meidoorn) entre en fleurs,
Crains toujours quelque fraicheur!

Kleine jongens willen overal rijden, rijden op vaders knie. En vader zingt er een rijliedje bij, hetzelfde waarop hij in zijn prille jeugd geschommeld en gewipt heeft. Zoo zijn er van vader op zoon overgeleverde rijliedjes, welke geslachten lang door hun grappige voorstellingen den kinderlijken geest van kleine knieruiters verheugen konden. Uit onze liederenboeken kennen we allen b.v. het aardige:

Jan, mijne man, die wou gaan rijden,
Jan mijne man, die had geen paard.

Een variant van dit liedje wordt ook in Westfalen gezongen en luidt aldus:

Oll Mann wull riden un had keen Perd,
De Fru nimmt 'n Zeegenbock,
Sett 'n lew Mann darop,
Lustig re hei!
Oll Mann wull riden un had keen Sattel,
De Fru nimmt 'n Kohlblatt,
Sett 'n lew Mann darop,
Lustig re hei!
Oll mann wull riden un had keen Hoot,
De Fru nimmt 'n Kochpott,
Sett 'n lew mann up Kopp,
Lustig re hei!

Nieuwsgierigheid is een der ondeugden, begrijpelijkerwijze voorkomend bij een levendig kind, dat naar alle kanten zijn weetgierigheid, belangstelling of fantasie zoekt te bevredigen.

Zoodra deze tot hinderlijke ondeugd wordt, dient geremd te worden en op het onophoudelijke vragen naar wat en hoe wordt

„nieuwsgierig Aagtje” als beschamend voorbeeld gesteld. In den volksmond klinkt op de vraag:

Watte?
Zwarte katten
Met witte pooten,
Die zullen je den neus afstooten!

In Westfalen wordt den vraagal toegevoegd:

Mutter wat 's dit?
Mutter wat 's dat?
Jung, du krigst mit de Füertang wat!

Wie, die langs slooten en plassen gegaan is, kent het drukke geroep niet van de karekieten, ze kunnen poezen lang, tot laat in den avond, tegen een rietstengel geklemd hun karre-karre-kiet-kiet zitten te zingen. De iets kleinere soort vertoont zich wel eens even zingend op de vleugels boven de rietpluimen, doch gemeenlijk hoort men wel den drukken zanger, zonder hem ooit te zien te krijgen.

In Enkhuizen, waar de breede vestgrachten bijna dichtgroeid zijn met frisch riet en het gezang der karekieten 's zomers-avonds luidop weerklinkt, kan de jeugd u vertellen wat de karekieten zingen:

Karre-karre-kiet-kiet-kiet!
Ik zit in het riet,
Maar daar zie je me niet!

De helderroode kleur van het onzenlievenheersbeestje was iets opvallends en het bijzondere leidt altijd en overal tot aanknooping aan de heerschende zinnebeelden en begrippen omtrent bovenzinnelijke krachten en machten.

In de mythologie van het Noorden nu was Freya-Holda de godin van het nieuwe leven, de liefde, het moederschap; van haar daalde de zegen der vernieuwing, ook voor de menschheid in jonger geslacht. Zoo knoopte het symbool van het levende, warme bloed, — ander zinnebeeld, waardoor het torretje om zijn overeenkomst met een druppel offerbloed heilig geacht werd, — zich ten opzichte van dit kleine natuurobject aan dat der nieuwe geboorte. Het roode kevertje was bij de Germanen aan Frau Holle gewijd.

Daarvan getuigt nog een overgeleverd volkskinderrimpje, dat het sedert tot „Mariakäferchen” herdoopte insect door de Deutsche jeugd wordt toegezongen:

Herrgotts meppela, flieg auf,
Flieg nur in den Himmel 'nauf,
Bring a goldes Schüssela runder
Und a goldes Wickelkindla
drunder!

Is er niet iets heel liefs in het neerdalen van dien zegen des Hemels, omstraald nog van het gulden licht uit hooger oorden, een kindje in een gouden schaal?

G. DE GRAAF.

CYPRIPEDIUM FAIRIEANUM.

ZIE hier een der mooiste en interessantste soorten van het fraaie geslacht der *Cypripediums*, een soort, die nog altijd door alle Orchideeën-liefhebbers hoog in eere wordt gehouden en die steeds gezocht wordt door hen, die haar niet bezitten. Dikwijls hoorden wij haar de fraaiste vergetenwoordigster van het geslacht noemen en die zoo zeiden, waren zeker niet verre bezijden de waarheid.

Nu gaat het met deze *Cypripedium* zooals met zooveel prachtige planten: juist omdat zij zoo gezocht wordt, is zij zoo zeldzaam; het is een soort, die slechts weinig wordt aangetroffen en het aantal planten, dat er thans van in ons land is, zal een tiental zeker niet overschrijden.

Deze soort heeft een bijzondere geschiedenis. Reeds is het niet bekend hoe zij in Europa kwam. In het voorjaar van 1857 werden er bloemen van gezonden aan Sir William Hooker te Kew en in October van hetzelfde jaar zond Mr. Fairie een bloeiende plant in op een keuring van de Royal Horticultural Society te Londen. Al deze planten heetten afkomstig van een verkoop van een collectie uit Assam ingevoerde Oost Indische Orchideeën, doch zekerheid heeft men dienaangaande niet en het wordt tegengesproken door van Houtte, die in zijn „Flore des Serres” beweert, dat deze soort bij hem uit Bhotan werd ingevoerd. Hoe het dan ook zij, de plant verwekte veel

opzien en dr. Lindly noemde haar naar hem, die ze het eerst ter keuring aanbod.

De groote vraag naar deze soort was oorzaak, dat men ze zoo snel mogelijk trachtte te kweken en daar er slechts zeer weinig invoer van kwam, moest dit door scheuren geschieden, wat oorzaak was, dat het aantal plantjes wel vermeerderde, maar deze ook verzwakten; daarbij was men niet goed op de hoogte van haar kultuur, zoodat zij na een kleine twintig jaar weder geheel uit de collectie's verdwenen was en slechts de herinnering aan haar overbleef.

Een jaar of vijftien geleden werd zij echter plotseling weder aangeboden door den bekenden Orchideeënkweker Fr. Sander te St. Albans; ook toen werd zij weder vrij algemeen verspreid, maar ze is wederom gaandeweg verdwenen en daar er door den oorlog geen invoer meer is geweest, kan gerust aangenomen worden, dat zij nu weder onder de zeldzame Orchideeën wordt gerekend.

De bladeren van deze Orchidee zijn licht groen. Uit het hart der plant ontstaat de bloemsteng, die éénbloemig is. Deze heeft een doorsnede van ongeveer $7\frac{1}{2}$ c. M., haar vlad is wit, aan den voet lichtgroen, met purper gestreept en geaderd. De zijdelingsche bloemkroonbladeren zijn naar buiten omgebogen als de hoorns van een buffel, zij zijn roomwit met overlansche purpere strepen; aan de randen bevinden zich bundeltjes purpere haartjes; het schoentje is glanzend groenbrons, fijn met purper geaderd, het achterste bloemblad is eveneens roomwit met purpere strepen.

De geheele teekening en vorm van deze soort is zoo mooi, dat de lezer er zich, zonder afbeelding, zeker geen denkbeeld van kan vormen.

De kultuur van deze *Cypripedium* is niet zeer gemakkelijk. Het best plant men ze in een mengsel van vezelgrond, ruwe boschgrond, wat sphagnum en stukjes houtskool. Zij moet dan zoo dicht mogelijk bij het glas van een gematigde kas worden gehangen, doch vooral niet te warm worden gehouden. Tijdens haar groei verlangt zij tamelijk veel water, des winters moet men echter met gieten zeer voorzichtig zijn.

Het is een soort, die wij ieder, die gaarne wat ongemeens onder zijn planten heeft, met warmte kunnen aanbevelen.

E. TH. W.

WREEDHEID.

Er is iets zeer wreeds in het spel, dat de kat drijft met de door haar gevangen muis, alvorens tot het opeten van den buit over te gaan. Is het oefening in de vangkunst, bedeven met een levend voorwerp, is het spel, waarin de genogens der werkelijkheid voor het roofdier opnieuw worden doorleefd? We vermoeden van beide, want ook met bal of kluwen wordt, vooral door het jonge dier onder leiding der moeder nog, hetzelfde spel gespeeld en alle teekenen van wreedheid, welke

den roofdieren aard verraden, treden erbij aan den dag.

Des sage, welke zoo vaak de kat in verband met tooverij, hekserij en zielsverhuizing heeft gebracht, heeft ook dit wreede spel als symbolische uiting van duivelsch karakter gezien.

Eens, zoo gaat de sage, zat de jonge Hunnenvorst Attila neer in de tent van zijn oom Kugila. Het christendom had de ziel van dezen heiden aangeraakt, twijfel rees in zijn gemoed wat zijn roeping zijn zou, de zachte liefdeleer van het christendom, den drangen naar wete te volgen of enkel de ingeboren steunde natuur van zijn strijdbare volk uit te leven. Nadenkend steunde hij het hoofd in de hand en staarde voor zich heen. Daar viel zijn oog op een kat, die met een gouden rijksappel, een buitgemaakt stuk uit Byzantium, op den vloer aan het spelen was. Ze deed het ding buitelen en rollen en sloeg telkens weer haar scherpe nagels erin om het naar zich toe te rukken tot nieuw spel. Het was of Attila een stem hoorde fluisteren: Ge moet geen monnik worden! Grijp de wereld en verover haar, drijf met landen en volkeren je wreede spel, naar het je lust, net als het dier. Was het niet Kuttka, de oude God der Hunnen, die hem daar verscheen om den weg te wijzen, dien zijn leven gaan moest?

Attila rees plots overeind, stalen hardheid deed zijn borst verstijven, dreigend zwaaid hij zijn zwaard naar alle windstreken, hij zwoer zijn vingernagels te zullen laten groeien als de klauwen van een roofdier en werd, wat hij meende te moeten zijn, de machtigste Koning der Hunnen, de door alle volkeren van zijn tijd gevreesde Geesels Gods.

G.

CYPRIPEDIUM FAIRIEANUM.

DE PELSJAGERS.

(Vervolg van blz. 543).

Toen Colina terugkwam zei ze onmiddellijk: „Ambrose, kun je nog een poosje op Fort Enterprise blijven?”

Zijn hart sprong op. „Zoo lang als ik je kan helpen,” riep hij.

Ze zagen elkaar bedroefd aan. Ze wilden zoo gaarne vrienden zijn — doch de zwarte gedaante was nog in de kamer.

„Ik zou gaarne hebben, dat je hier in het huis logeerde,” zei Colina.

Ambrose schudde zijn hoofd. „Ik zou veel beter in het kamp kunnen blijven.”

Zij berustte. „Er zijn hier drie blanken,” ging ze voort: „Giddings, Macfarlane de politieagent en meneer Pringle, de zending. 't Zijn allen goede menschen, maar...”

„Ze zijn allemaal op je verliefd,” opperde Ambrose.

Ze glimlachte even. „Hoe wist je dat?”

Ambrose haalde de schouders op. „Ik dacht het.”

„Je ziet, dat ik geen van hen in vertrouwen kan nemen.”

„Colina!” riep hij. „Als je mij maar...”

„Dat wil ik juist,” antwoordde zij. „Als, als je hem maar goed wilt behandelen — hij is gewond en zoo hulpeloos.”

Daar was weer de zwarte gedaante.

„Gordon Strange zal de zaak zeker waarnemen?” vroeg Ambrose.

„Natuurlijk,” zei Colina. „Hij kent de zaak goed.”

„Als je mijn raad wilt aannemen,” zei Ambrose bedeesd, „vertrouw hem dan niet te veel.”

Ze zag hem verbaasd aan. „Meneer Strange is bijna een familielid. Hij is vaders rechterhand al vele jaren. Vader zegt, dat hij de beste dienaar is, die de Maatschappij bezit.”

„Dat kan zijn,” antwoordde Ambrose volhoudend, „maar een goede dienaar is een slechte meester. Ten slotte is hij niet een der onzen. Als je ook maar eenige waarde aan mijn raad hecht, moet je hem niet laten weten, dat de zaak op hem drijft.”

„Hoe kan ik dat verhinderen? Ik heb hem nog niet verteld wat er gebeurd is, maar Dr. Giddings en ik vinden, dat we het hem moeten zeggen. Hij bemoeit zich nooit met de inboorlingen.”

„Natuurlijk moet hij weten, dat je vader gewond werd, maar hij behoeft niet te weten hoe ernstig het is. Als ik in je plaats was, zou ik me over de zaak tot in bijzonderheden laten inlichten, onder voorwendsel, dat ik het mijn vader moest zeggen. En ik zou hem de orders geven, alsof zij van je vader's bed kwamen.”

„Hoe kan ik dat?” zei Colina. „Ik heb geen verstand van de zaak.”

„Ik kan je helpen,” zei Ambrose, „als je wilt, dat ik je help. Ik heb er verstand van.”

„Maar Ambrose,” zei ze, „welke reden heb je om zoo sterk tegen meneer Strange te zijn?”

„Geen reden,” antwoordde hij, „'t is slechts een gevoel. Ik geloof, dat hij valsch is.”

„Vader vertrouwt hem volkomen.”

„Misschien heeft zijn invloed op je vader niet altijd ten goede gewerkt.”

Colina trok haar wenkbrauwen op. „Invloed? Vader zou zijn oordeel niet laten beïnvloeden door een inboorling.”

„Jij bent een meisje,” zei Ambrose ernstig. „Je moet niet met minachting neerzien op de gevoelens, die wij soms hebben, doch niet kunnen beredeneeren. Ik heb Strange ontmoet toen ik hier kwam. Ik wisselde slechts enkele woorden met hem, en toch ben ik er zeker van, dat hij zich over je vader's ongeluk verheugt en er door hoopt te profiteren.”

Colina was nog ongeloovig. „Zie eens wat hij me vanmorgen schreef,” riep ze. „Het klinkt zoo oprecht.”

Zij overhandigde hem een briefje van haar lessenaar. Hij las:

„Waarde Mejuffrouw Colina,

„Men zegt, dat uw vader ziek geworden is, dat de dokter den geheelen nacht bij hem is geweest. Het heeft me meer aangegrepen dan ik u kan zeggen. U weet wat hij voor mij is. Zend u me toch eenig bericht. Hij was gisteren zoo gezond en opgewekt, dat ik niet kan aannemen, dat het ernstig is. De inboorlingen overdrijven elke gebeurtenis.

„Indien hij over zaken kan spreken, zoudt u hem dan willen herinneren, dat dezen morgen een deputatie van de boeren

DE HAVEN VAN DE DOOR DE ITALIANEN BEZETTE STAD TRIËST.

aan het magazijn zal komen om zijn laatste woord te vernemen omtrent den prijs der tarwe dit jaar? Voor zoover ik weet is het zijn voornemen een-vijftig per bushel aan te bieden, doch er kan iets gebeurd zijn dat zijn meening heeft gewijzigd. Tenzij hij zeer ziek is, zou ik de verantwoordelijkheid liever niet op mij nemen.

Gaarne verwacht ik uw antwoord.

G. S.

„Iedereen kan brieven schrijven,” zei Ambrose. „Mij schijnt het toe, dat hij alleen maar probeert uit vinden hoe erg je vader is. De ontvangst der boeren kan hij gemakkelijk uitstellen.”

„Ik kan niet gelooven, dat hij zoo slecht is als je zegt,” zei Colina ernstig. „Toen ik geboren werd, was hij hier al lang. Maar ik zal voorzichtig zijn. Met jouw hulp zal ik trachten de zaken zelf te leiden.”

Dankbaar, doch niet zonder eenige vrees, zag Ambrose haar aan. Hij was bang voor wat komen moest.

„Dan die kwestie van den prijs,” vervolgde Colina. „We zullen hem een antwoord moeten geven of erkennen dat vader zeer ziek is.”

Ambrose knikte somber.

„Gelukkig is dat nog al gemakkelijk,” ging ze voort, „want gisteravond bij het eten heeft hij er nog over gesproken. Hij is van plan een-vijftig te geven.” Ze ging naar den lessenaar.

„Ik zal het dadelijk maar schrijven.”

Het kritische oogenblik was daar — eerder dan hij gedacht had. Hij kon niet duidelijk denken. „O, Colina, ik heb je lief!” riep hij onwillekeurig.

Zij hield even op en glimlachte over haar schouder tegen hem. „Dat weet ik,” zei ze verwonderd en vriendelijk. „Daarom ben je hier.”

„Ik moet je eerlijk raad geven,” zei hij, „onverschillig wat er van komt.”

„Natuurlijk,” antwoordde zij. „Wat is er, Ambrose?”

„Je moest hun een-vijf en zeventig voor hun tarwe bieden. De wenkbrauwen gingen weer omhoog. „Waarom?”

„Het is niet meer dan eerlijk, twee dollar zou eerlijker zijn. „Maar vader heeft gezegd een-vijftig.”

HET CANAL GRANDE TE TRIËST.

HET HUIS TE AMERONGEN, WAAR WILHELM VON HOHENZOLLERN, VOORMALIG DUIJSCH KEIZER, VOORLOOPIG VERBLIJFT.

„Je vader heeft ongelijk in dit geval.”
Colina fronste haar voorhoofd onheilsPELLEND. „Hoe weet je dat?” vroeg ze.
„Ik ken den prijs van de tarwe op verschillende posten,” zei hij, „ik ken de kansen, waarmee rekening gehouden moet worden en de eerlijke winst, die men verwacht.”
„Wil je zeggen, dat vader niet eerlijk is?” riep ze.
Hij zweeg. Een ongelukkig woord had hem verraden. Hij had zijn tong kunnen afbijten. Het moest toch komen, dacht hij boos; zwart kun je niet wit maken, hoe mooi je er ook over praat.
Colina sprong op. „Oneerlijk!” riep ze. „Dat is een bedrieger! Kun je dat zeggen terwijl hij zwaar gewond boven ligt?”
„Colina, wees redelijk,” smeekte hij. „Het feit, dat hij lijdende is, kan het onrecht niet goed maken.”
„Er is geen onrecht,” riep ze. „Wat weet je van de toestanden hier af?”
„Ze komen naar mijn kamp,” zei hij eenvoudig, „de een na den ander en ze vragen hen te helpen.”
„En daar achtte je je niet boven verheven,” snauwde ze terug, „moordenaars en anderen.”
Eerlijke woede schoot uit Ambrose's oogen. „Je praat zinloos!” zei hij streng. „Ik tracht je te helpen.”
Colina lachte.
Met groote moeite beheerschte hij zijn drift. „Wat zie je zelf op je tochten in de omgeving?” vroeg hij. „Armoede en ellende! Hoe verklaar je dat, terwijl de tijden goed zijn en dit bekend staat als de rijkste post in het Noorden?”
Colina wilde niets van zijn redeneering weten. „Dat zijn juist de gevaarlijke ideeën, waartegen mijn vader me gewaarschuwde heeft,” zei ze hartstochtelijk. „Zoo maak je de inboorlingen ontevreden en oproerig.”
„Je wilt niet naar me luisteren,” riep hij wanhopig.
„Naar je luisteren! Ik zie hem daar liggen — machteloos. Ik ben ziek van medelijden met hem en vol haat voor de ellendingen, die het gedaan hebben. En jij durft hem aanvallen en hen verontschuldigen! Ik wil het niet verdragen!”
„Ik val hem niet aan! of het recht of onrecht is, hij heeft een noodlottige toestand in het leven geroepen. Hij is de eerste die er voor lijdt. We staan allen op den rand van den vulkaan. We zijn hier slechts met zijn vijven van blanken en we zijn drie honderd mijlen van menschen van onze soort verwijderd! Als we hem willen redden en onszelf, dan zullen we de feiten onder de oogen moeten zien.”
Colina hoorde slechts één zin hiervan. „Wil je zeggen, dat vader

dit aan zichzelf te wijten heeft?” vroeg ze, buiten adem van woede.
Ambrose maakte een beweging van hulpeloosheid.
„Moet ik hieruit opmaken, dat je de inboorlingen gelijk geeft?” drong ze aan.
„Je hebt niet het recht mij woorden in den mond te leggen.”
Colina herhaalde als een automaat: „Ben je van meening, dat de inboorling reden had mijn vader te dooden?”
„Ik wil niet antwoorden.”
„Je moet antwoorden — voor we verder gaan.”
„Colina, bedenk wat je doet,” riep hij. „Wij moeten niet twisten.”
„Ik twist niet,” zei ze met vreemde, harde kalmte. „Ik tracht iets te weten te komen, wat ik moet weten. Geef dus liever antwoord. Ben je van meening, dat de inboorling reden had mijn vader te dooden?”
Ambrose, tot het uiterste getergd, antwoordde: „Ja. Hij ging in het huis van den man en nam iets dat hem niet toebehoorde. Zelfs een inboorling heeft rechten.”
Colina boog het hoofd, alsof zij op beleefde wijze de ontvangst van zijn mededeeling wilde erkennen. „'t Is beter dat je weggaat,” zei ze met zachte stem, die hem vreeslijker aandeed dan een kreet. „Het spijt me, dat ik je ooit gezien heb.”
De bitterheid van twisten tusschen geliefden hangt af van van de kracht hunner passie. Deze twee hadden elkaar met volkomen overgave lief en bijgevolg konden ze elkaar tot gek worden toe wonden. Doch de plant hunner liefde, hoe krachtig zij ook was, wortelde niet in oude relatiën. Toen het vuur hunner woede den top verzengde, was er geen krachtig leven, dat de plant kon herstellen. Elk van hen was inwendig ontsteld over de vreemdheid van het wezen, waaraan ze hun ziel hadden overgegeven.
(Wordt vervolgd).

„Buiten” en de wereldgebeurtenissen.

De geweldige gebeurtenissen in de wereld volgen elkaar in de laatste weken met verbluffende snelheid op, en steeds vragen daarbij weder andere landen, andere steden, andere volkeren de aandacht. Begrijpelijk is de wensch onzer abonné's, dat „Buiten” van dat alles iets in beeld brengt. Wij kunnen aan dien wensch slechts gedeeltelijk voldoen, in de eerste plaats, omdat wij voor „het actuele” slechts weinig plaats beschikbaar hebben en dan omdat wij ons op het standpunt moeten *blijven* plaatsen, dat alleen *mooie* afbeeldingen worden opgenomen, die helaas van wat het meest de aandacht trekt slechts in beperkten getale zijn te verkrijgen.